

RAADSVOORSTEL

Zaaknummer: Z23-100415
Voorstel van: Het presidium

Behandelend ambtenaar:
Els Bakker
0634525752
e.bakker@amstelveen.nl
Griffie

Datum: 1 november 2023
Portefeuillehouder: Burgemeester

Onderwerp

Verordening gemeentelijke rekenkamer Amstelveen.

Raadsbesluit

Het Presidium stelt de raad voor te besluiten:

1. Een rekenkamer conform het collegemodel in te stellen, bestaande uit drie leden waaronder de voorzitter.
2. Akkoord te gaan met werving van de voorzitter en leden.
3. Akkoord te gaan met een kostenneutrale overgang van huidige rekenkamercommissie naar nieuwe rekenkamer.
4. Akkoord te gaan met instelling van een raadsklankbordgroep voor de Rekenkamer, bestaande uit raadsleden Patrick Adriaans, Michel Becker, Saloua Chaara, Ilika Polderman en Bas Zwart.
5. De Verordening gemeentelijke rekenkamer Amstelveen vast te stellen.
6. De Verordening rekenkamercommissie 2005 in te trekken.

Samenvatting

Op grond van artikel 81a van de Gemeentewet stelt de gemeenteraad een rekenkamer in. Hierbij zijn verschillende keuzes te maken. Op grond van artikel 81k van de Gemeentewet stelt de gemeenteraad een verordening rekenkamer vast. Hierin dienen in ieder geval regels te worden opgenomen met betrekking tot de vergoeding van de werkzaamheden van de voorzitter/leden van de rekenkamer en een tegemoetkoming in de kosten.

Doel

Een rekenkamerfunctie in Amstelveen die voldoet aan de gewijzigde wettelijke eisen en een daarbij passende verordening.

Prestatie

Met voorliggend besluit voldoet de gemeente Amstelveen aan de eisen die de Gemeentewet stelt aan de gemeentelijke rekenkamer.

Voorgeschiedenis en context

Op 1 januari 2023 is voor gemeenten en provincies de wet versterking decentrale rekenkamers in werking getreden. Deze wet wijzigt (onder andere) de Gemeentewet in verband met het afschaffen van de decentrale rekenkamerfunctie en het uitbreiden van de bevoegdheden om decentrale rekenkamers te versterken.

De belangrijkste wijziging voor gemeenten betreft het afschaffen van de mogelijkheid die de Gemeentewet biedt om per verordening regels te stellen aan de uitoefening van de rekenkamerfunctie. Door deze wijziging dienen gemeenteraden een eigen onafhankelijke (zonder raadsleden) rekenkamer in te stellen, of met andere raden, provincies of waterschappen een gemeenschappelijke rekenkamer. Deze wijziging gaat in per 1 januari 2024. Per die datum zal in alle gemeenten een onafhankelijke rekenkamer moeten zijn ingesteld, inclusief de benoeming van leden. Raadsleden en externe leden die nu de rekenkamerfunctie uitoefenen verliezen per 1 januari 2024 namelijk van rechtswege het lidmaatschap van de rekenkamerfunctie.

Voor die datum dient de gemeenteraad daarom besloten te hebben over de volgende zaken:

1. instelling van de Rekenkamer;
2. beslissing inzake het aantal leden;
3. beslissing inzake hoeveel geld de Rekenkamer krijgt;
4. benoeming van de leden.

De gemeente Amstelveen kende tot 1 augustus een rekenkamercommissie, welke bestond uit drie externe leden (waaronder de voorzitter) en twee raadsleden. Sinds die datum bestaat de rekenkamercommissie, wegens het verstrijken van de zittingstermijn van twee van de drie externe leden, uit een externe voorzitter en twee raadsleden.

Overwegingen die hebben geleid tot het voorgestelde besluit

Gelet op het voorgaande is eerder dit jaar vanuit de raad een werkgroep (hierna: de raads werkgroep) aan de slag gegaan met dit onderwerp. De raads werkgroep heeft zich hierbij tevens laten informeren door de Projectgroep lokale rekenkamers vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (hierna: de Projectgroep).

Op basis van alle beschikbare informatie en een sessie met de Projectgroep adviseert de raads werkgroep een rekenkamer conform het collegemodel (dit is een rekenkamer met een eigen secretaris, die fungeert als voorzitter en onderzoeksbegeleider), waarbij de rekenkamer bestaat uit drie leden en er per onderzoek een bureau ingehuurd wordt. Dit lijkt op het model zoals we dat nu hebben, maar dan zonder raadsleden. Het oordeel is dat een dergelijke rekenkamer het dichtst bij de raad kan blijven en dat het bovendien de meest flexibele optie is. Door zelf de leden te werven (geen ingekocht aanbestedingstraject) en een klankbordgroep van raadsleden in te stellen, blijft de binding met de raad het beste gewaarborgd. Hierbij speelt de tekst van de vacature een belangrijke rol.

Momenteel begroot de gemeente Amstelveen voor de rekenkamercommissie een budget van € 48.400,-. Uit het advies van de Projectgroep blijkt dat dit ruim beneden het landelijk gemiddelde is; momenteel wordt doorgaans de norm van € 1,30 per inwoner gehanteerd. Dit zou voor Amstelveen neerkomen op een budget van circa € 123.500,-. Alles afwegende stelt de raads werkgroep in eerste instantie toch een kostenneutrale overgang voor. De huidige rekenkamercommissie bestond tot voor kort ook uit drie externe leden en de frequentie van anderhalf à twee onderzoeken per jaar is goed. Wel houdt de werkgroep graag de optie open om het budget te verhogen mocht tussentijds toch blijken dat dit noodzakelijk is.

In een online sessie met andere raadsleden is het advies van de raads werkgroep besproken. Hiervoor bestond bij de daar aanwezige raadsleden unaniem draagvlak.

Een en ander wordt bestendigd in de Verordening op de gemeentelijke rekenkamer. Hierin zijn onder andere artikelen opgenomen inzake de samenstelling van de rekenkamer, (her)benoeming, budget en vergoeding en de samenstelling van de klankbordgroep vanuit de raad. De Verordening rekenkamercommissie 2005 is niet meer relevant, nu er per 1 januari 2024 geen wettelijke basis meer bestaat voor een rekenkamercommissie met daarin ook raadsleden.

Keuzemogelijkheden/alternatieven

Het hebben van een rekenkamer is een wettelijke verplichting. Geen besluit nemen is derhalve geen optie. Wel is het mogelijk een ander model rekenkamer te kiezen. Naast het collegemodel zijn de volgende modellen te onderscheiden:

Het voorzittersmodel

Een Rekenkamer met een voorzitter (éénhoofdig bestuur) met één of meerdere vaste rekenkamerleden. Onderzoeken worden in dit model in beginsel uitgevoerd door de Rekenkamer. Leden van de rekenkamer worden in dit model geworven door een door de gemeenteraad aangewezen sollicitatie- of selectiecommissie middels het openstellen van een vacature dan wel via een aanbestedingstraject ingekocht bij een extern bureau. Gemeenten die van dit model gebruik maken zijn bijvoorbeeld Hilversum en Haarlem (hoewel bij laatstgenoemde gemeente onduidelijk is of gebruikmaking van dit model nog voortgezet zal worden). Het feit dat een rekenkamer volgens dit model in beginsel zelf de onderzoeken uitvoert, kan worden gezien als nadelig. Het aanwijzen van een bureau per onderzoek biedt meer flexibiliteit.

Het directeursmodel

Een Rekenkamer met een directeur (éénhoofdig bestuur) zonder vaste rekenkamerleden. De onderzoeken worden in dit model uitbesteed. De directeur wordt in dit model geworven door een door de gemeenteraad aangewezen sollicitatie- of selectiecommissie middels het openstellen van een vacature dan wel via een aanbestedingstraject ingekocht bij een extern bureau. Gemeenten die van dit model gebruik maken zijn bijvoorbeeld Aalsmeer en Uithoorn. Nadeel van dit model is dat één directeur (met eventueel een plaatsvervanger) kwetsbaar is. Ook zal de betreffende directeur onnodig veel tijd kwijt zijn aan administratie en er zal minder zeggenschap en variatie zijn qua keuze onderzoekers/onderzoeksbureaus. Als er geen klik is met de betreffende directeur, is een zittingstermijn van zes jaar lang.

Het hybridemodel

Een Rekenkamer met een fulltime bestuurder met parttime en plaatsvervangende bestuurder(s). Onderzoeken worden in dit model uitgevoerd door de Rekenkamer zelf. Leden van de Rekenkamer worden in dit model geworven door een door de gemeenteraad aangewezen sollicitatie- of selectiecommissie middels het openstellen van een vacature dan wel via een aanbestedingstraject ingekocht bij een extern bureau.

Het samenwerkingsmodel

Een gezamenlijke Rekenkamer met een of meer andere gemeenten. Het kan hierbij gaan om het directeurs- of voorzittersmodel. Er kan een nieuwe gemeenschappelijk Rekenkamer gevormd worden. Ook kan aangesloten worden bij een reeds bestaande (al dan niet al gemeenschappelijke) Rekenkamer. Een voorbeeld hier van is de Rekenkamer Metropool Amsterdam (RMA), momenteel werkzaam voor de gemeenten Amsterdam en Zaanstad. De instelling van een gezamenlijke rekenkamer is een lastig proces, waarbij financiële afstemming essentieel is. Een ander nadeel is dat de leden van een gemeenschappelijke Rekenkamer per definitie een grotere afstand tot de individuele raden zullen hebben en dat de afzonderlijke gemeenteraden ook minder invloed op de samenstelling van de rekenkamer zullen hebben. Aansluiting bij een al bestaande gemeenschappelijke Rekenkamer zoals de RMA (momenteel werkzaam voor Amsterdam en Zaanstad) is duur. Een ander reëel risico dat de focus meer op de grootste gemeente(n) zal liggen.

Participatie

Er heeft geen participatie met inwoners plaatsgevonden. Wel heeft de raadswerkgroep een raadsgesprek georganiseerd en is het voorstel besproken in het presidium.

Kantekeningen en risico's

De wetwijziging krijgt rechtskracht per 1 januari 2024. Planning technisch gezien is het niet mogelijk voor die tijd alles rond te hebben qua werving en selectie van nieuwe leden en officiële benoeming van deze leden door de raad. De huidige rekenkamercommissie houdt per 1 januari

2024 echter van rechtswege op te bestaan. Er zal derhalve een periode zijn, waarin er geen rekenkamerfunctie is. Er wordt naar gestreefd deze periode zo kort mogelijk te houden. Voor het lopende onderzoek naar het gemeentelijke sportbeleid heeft dit geen gevolgen. Ingevolge het overgangsrecht mogen lopende onderzoeken gewoon worden afgerond, hiervoor hoeft niet eerst een nieuwe rekenkamer zijn aangesteld die voldoet aan de vereisten van de nieuwe wetgeving.

Financiën

Momenteel wordt voor de rekenkamercommissie een budget van € 48.400,- begroot. Voorgesteld wordt een budgetneutrale overgang van de huidige rekenkamercommissie naar de nieuwe rekenkamer, waarbij, net als nu, een a twee onderzoeken per jaar worden uitgevoerd. Mocht blijken dat een hoger budget noodzakelijk is, zal hiervoor een voorstel worden voorbereid.

Vervolgstappen

Uitvoering en procesplanning

Bij akkoord op dit raadsvoorstel zal de verordening op de gebruikelijke wijze bekend worden gemaakt en vervolgens in werking treden. Ook kan een vacature (zie bijlage) voor leden van de rekenkamer worden uitgezet. Na afronding van de sollicitatieperiode zal een besluit tot benoeming van de leden aan uw raad worden voorgelegd.

Evaluatie

De voorzitter en leden van de rekenkamer worden benoemd voor een periode van zes jaar. Dit is relatief lang. Het is van belang dat de klankbordgroep vanuit de raad doorlopend vinger aan de pols houdt. Het is wenselijk om jaarlijks een evaluatiemoment in te plannen. Bovendien is in de Gemeentewet opgenomen wanneer sprake kan zijn van non-activiteit dan wel ontslag van leden van de rekenkamer.

Duurzaamheidsaspecten

Niet van toepassing.

Bijlagen

1. Verordening gemeentelijke rekenkamer Amstelveen.
2. Verordening rekenkamercommissie 2005.
3. Concept vacaturetekst.

De griffier,

Debby de Heus

De voorzitter,

Tjapko Poppens

Dit document is elektronisch ondertekend. Zie de elektronische handtekening(en) rechtsboven op pagina 1.